

Nr 178.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till grunder för tillfällig löneförbättring under ecklesiastikåret 1923—1924 åt kyrkoherdar och komministrar i nyreglerade pastorat samt åt kontraktsprostar och vissa extra ordinarie präster; given Stockholms slott den 16 mars 1923.

Under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts,
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Olof Olsson.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 16 mars 1923.

Närvarande:

Statsministern och ministern för utrikes ärendena BRANTING, statsråden
LINDQVIST, THORSSON, OLSSON, SANDLER, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON,
ÅKERMAN, SCHLYTER, ÖRNE.

Departementschefen, statsrådet Olsson anför:

Jag anhåller nu att få anmäla frågan om beredande av tillfällig löneförbättring även under ecklesiastikåret 1923—1924 åt de präster,
Bihang till riksdagens protokoll 1923. 1 saml. 143 häft. (Nr 178—179.) 1

Tillfällig
löneförbättring
åt kyrkoherdar och

komministrar
i nyreglerade
pastorat m. fl.
prästmän.

som fått sina löneförmåner reglerade i enlighet med 1910 års prästerliga avlöningslagar.

Lagen ^{19/11}
1920.

De grundläggande författningsbestämmelserna rörande den till prästerskapet utgående tillfälliga löneförbättringen återfinnas i den efter riksdagens och kyrkomötets hörande utfärdade lagen den 19 november 1920 (nr 842) angående tillfällig löneförbättring åt kyrkoherdar och komministrar i nyreglerade pastorat samt åt kontraktsprostar och vissa extra ordinarie präster.

I denna lag stadgas, att till i nyreglerade pastorat anställda kyrkoherdar, komministrar och ständiga adjunkter ävensom till kontraktsprostar skall jämlikt av Konung, riksdag och kyrkomöte beslutade grunder samt enligt av Konungen utfärdade närmare bestämmelser utgå tillfällig löneförbättring för ecklesiastikåret 1920—1921. För tiden efter ecklesiastikåret 1920—1921 skall, där löneförbättring av tillfällig eller stadigvarande beskaffenhet beviljats statens befattningshavare, tillfällig löneförbättring, jämlikt av Konungen och riksdagen beslutade grunder och enligt av Konungen utfärdade närmare bestämmelser, utgå till omfördälda präster.

Angående sättet för gäldandet av den till prästerna utgående tillfälliga löneförbättringen föreskrives, att dylik löneförbättring åt kyrkoherdar, komministrar och ständiga adjunkter skall för varje pastorat, såvitt angår dess prästerskap, bestridas, i den mån sådant erfordras, medelst församlingsavgifter och övriga till prästerskapet anslagna avlöningstillgångar på sätt och i den ordning 11 § 1 mom. samt 19 och 20 §§ prästlönerogleringslagen stadga. Har för bestridande av, jämte avlöning, tillfällig löneförbättring åt nu nämnda präster såsom församlingsavgifter inom ett pastorat utdebiterats sammanlagt större belopp än som motsvarar 6 öre för varje helt eller påbörjat tiotal kronor av pastoratets hela inkomstbelopp, skall ersättning av kyrkofondens medel beredas pastoratet för det överskjutande beloppet. Tillfällig löneförbättring åt kontraktsprostar gäldas ur kyrkofonden.

Kungörelsen
^{15/6} 1922.

Med föranledande av stadgandena i ovanberörda lag utfärdades i överensstämmelse med av riksdagen godkända grunder för den tillfälliga löneförbättringens utgående under ecklesiastikåret 1922—1923 kungörelse i ämnet, dagtecknad den 15 juni 1922 (nr 391). I kungörelsen intogos med stöd av bestämmelserna i 12 och 13 §§ prästlönerogleringslagen samt i 6 § 8 mom. kyrkofondslagen föreskrifter om tillfällig löneförbättring jämväl åt adjunkter i egentlig bemärkelse och åt kontraktsadjunkter ävensom angående viss förhöjning av vikariearvode.

Enligt denna kungörelse utgår tillfällig löneförbättring till följande prästerliga befattningshavare: 1) kyrkoherdar och komministrar i nyreglerade pastorat; 2) ständiga adjunkter i nyreglerade pastorat; 3) adjunkter i egentlig bemärkelse; 4) kontraktsadjunkter och 5) kontraktsprostar.

Löneförbättringen utgår, för år räknat, till kyrkoherde och komminister med 650 kronor, om den jämlikt 3 och 4 §§ lönerogleringslagen fastställda kontanta

lönen (således med bortseende från ålderstillägg, skjutsersättning och hyresersättning) icke uppgår till 4,000 kronor, med 700 kronor, om den kontanta lönen uppgår till 4,000 kronor men icke till 5,500 kronor, med 750 kronor, om den kontanta lönen uppgår till 5,500 kronor men icke till 7,000 kronor, samt med 800 kronor, om den kontanta lönen uppgår till eller överstiger 7,000 kronor. Åt-njuter befattningshavare förmån eller inkomst utöver den fastställda lönen, kan löneförbättringen undergå viss minskning. Till ständig adjunkt och adjunkt i egentlig bemärkelse utgår löneförbättringen med 15 procent å adjunksarvodet (såväl grundbelopp som ålderstillägg och förhöjning i arvode på grund av tjänstgöring vid två ordinarie befattningar), dock högst 300 kronor. För kontraktsadjunkt utgör löneförbättringen 15 procent å det fastställda arvodet, dock högst 470 kronor. Kontraktsprost slutligen äger såsom löneförbättring uppbära ett belopp, motsvarande 25 procent å prostarvodet.

Särskilda föreskrifter lämnas rörande löneförbättringens utgående vid för-ening av tjänster.

Efter denna redogörelse för bestämmelserna rörande den till prästerskapet under innevarande ecklesiastikår utgående tillfälliga löneförbättringen ber jag att få övergå till frågan om löneförbättring för ecklesiastikåret 1923—1924.

Tillfällig löneförbättring för ecklesiastikåret 1923—1924.

Genom beslut den 15 december 1922 anbefalldes Kungl. Maj:ts kyrkofondskommittén att inkomma med utredning och förslag i nämnda hänseende, i anledning varav kommittén den 9 mars 1922 avgivit utlåtande i ärendet.

Kyrkofondskommittén.

Rörande *grunderna för den tillfälliga löneförbättringens utgående* har kommittén i sagda utlåtande anført, i huvudsak, följande:

Prästernas löneförbättring för ecklesiastikåret 1922—1923 har avpassats efter den till statens befattningshavare under motsvarande tidsperiod utgående löneförbättringen. I proposition till årets riksdag, nr 67, föreslås, att den statstjänstemännen under budgetåret 1923—1924 tillkommande tillfälliga löneförbättringen skall utgå efter samma grunder som under år 1922 och första halvåret 1923. Det saknas således anledning att för prästernas del för ecklesiastikåret 1923—1924 ifrågasätta några ändringar i de grunder för löneförbättringens utgående, som för närvarande gälla.

I fråga om *kostnaden för den tillfälliga löneförbättringen* samt beträffande *kyrkofondens förmåga att bära den på fonden belöpande andelen av sagda kostnad* yttrar kommittén:

Kostnaden för den tillfälliga löneförbättringen under ecklesiastikåret 1923—1924 samt kostnadssummans fördelning mellan pastoraten och kyrkofonden har av kommittén beräknats på sätt, som framgår av nedan intagna tablå.

	Totalbelopp	Av totalbeloppet bestrides av	
		pastoraten	kyrkofonden
	Kronor	Kronor	Kronor
Kyrkoherdar, komministrar, ständiga adjunkter	1,410,000	635,000	775,000
Adjunkter i egentlig bemärkelse	40,000	—	40,000
Kontraksadjunkter	4,000	—	4,000
Kontraksprostar	16,000	—	16,000
Summa	1,470,000	635,000	835,000

Såsom synes av tablan uppgår totalkostnaden till 1,470,000 kronor, av vilket belopp kyrkofonden kan beräknas komma att få vidkännas 835,000 kronor.

Rörande kyrkofondens förmåga att för framtiden bära de fonden åliggande utgifterna för den tillfälliga löneförbättringen har kommittén utförligt yttrat sig i sitt den 17 november 1919 avgivna tryckta betänkande VI angående tillfällig löneförbättring åt här förevarande prästmän. Till detta kommitténs yttrande, vilket finnes intaget i propositionen nr 336 till 1920 års riksdag sid. 31—34, tillåter sig kommittén även nu hänvisa. Det torde vara tillräckligt att allenast erinra därom, att kommittén på grund av löneförbättringens karaktär förutsatte, att densamma skulle utgå före dyrtidstillägget, d. v. s. att dyrtidstilläggets storlek finge lämpas efter fondens förmåga att jämte fastställda löner och tillfällig löneförbättring ävensom fonden eljest åliggande utgifter bestrida jämväl dyrtidstillägget.

Enligt det i statskontorets fondbyrå verkställda sammandraget av kyrkofondens kassa- och lånekonton för år 1922 har fondens behållning, som vid årets början uppgick till 23,960,650 kronor, vid årets slut stigit till 26,117,577 kronor. Fondens inkomster hava uppgått till sammanlagt 9,595,964 kronor (därav 3,000,000 kronor skogsmedel) och utgifterna till inalles 7,439,038 kronor (därav 2,210,068 kronor tidigare för mycket inlevererade skogsmedel, som under året överförts till domänfonden). Fondens behållning har således under året ökats med i runt tal 2,160,000 kronor.

En redogörelse för kyrkofondens utveckling under de senaste åren samt en undersökning angående dess förmåga att vidkännas erforderliga utgifter för dyrtidstillägg åt prästerna finnes intagen i kommitténs denna dag avgivna underdåniga utlåtande rörande prästernas dyrtidstillägg för ecklesiastikåret 1923—1924.

Departementschefen.

Såsom framgår av den förut lämnade redogörelsen för innehållet i lagen den 19 november 1920 (nr 842) skall under viss förutsättning för tiden efter ecklesiastikåret 1920—1921 tillfällig löneförbättring utgå till de i lagen omförmälda prästerliga befattningshavarna. Ifrågasvarande löneförbättring skall utgå efter grunder, som beslutas av enbart Konungen och riksdagen utan kyrkomötets medverkan. Nyss-

berörda i lagen uppställda förutsättning är att löneförbättring av tillfällig eller stadigvarande beskaffenhet beviljats statens befattningshavare för motsvarande tid.

I en den 9 februari 1923 till riksdagen avlåten proposition har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva att tillfällig löneförbättring må under budgetåret 1923—1924 utgå till vissa statens befattningshavare med enahanda belopp som under år 1922 och första halvåret 1923. Jag anser därför i likhet med kyrkofondskommittén, att tillfällig löneförbättring bör under ecklesiastikåret 1923—1924 utgå till nu ifrågavarande präster efter samma grunder som under det nu löpande ecklesiastikåret.

Kostnaden för den tillfälliga löneförbättringen under ecklesiastikåret 1923—1924 har, såsom förut meddelats, av kyrkofondskommittén beräknats uppgå till inalles 1,470,000 kronor, av vilket belopp kyrkofonden beräknas få vidkännas 835,000 kronor. I detta sammanhang anser jag mig böra erinra därom, att tillfällig löneförbättring åt kyrkoherdar, komministrar och ständiga adjunkter i första hand gäldas av vederbörande pastorat med samma medel och i enahanda ordning som om lön till kyrkoherde och komminister är stadgat, varigenom således kostnaden kommer att fördelas mellan pastoraten och kyrkofonden, under det löneförbättringen till kontraktsprostar, egentliga adjunkter och kontraktsadjunkter i sin helhet utgår ur kyrkofonden.

Vad beträffar frågan om kyrkofondens förmåga att bära den på fonden belöpande andelen av kostnaden för den tillfälliga löneförbättringen kan jag inskränka mig till att hänvisa till kyrkofondskommitténs yttrande.

Under återopande av vad sålunda anförts, hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att till de prästmän, som finnas omförmälda i lagen den 19 november 1920 (nr 842) angående tillfällig löneförbättring åt kyrkoherdar och komministrar i nyreglerade pastorat samt åt kontraktsprostar och vissa extra ordinarie präster, må under ecklesiastikåret 1923—1924 utgå tillfällig löneförbättring efter samma allmänna grunder, som gälla för ecklesiastikåret 1922—1923.

Kungl. Maj:ts proposition Nr 178.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall och förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Em. G:son Bergman.
